

ויען איהר דארפט האבען פרינטינג און
איהר ווילט זיין זיכער צו האבען א
נומען דו שאב. געמאכט אין צייט, און
דיכטיג אטענדעט.

שעלעפאן עדעלייד 3967

און אייד געבען דעם ריכטיגען פרייז.

איד'ישער זשורנאל

251-3 קוויז ספ. וועסמ

אין אפגאנא פון זיין רעדע דאס די
אפגאנעזישע קעניגרייך אפאר זיין ווערער
אויס איהם וועט זיין שווער אויספאלן
עקסטרעמאלע זייענע געדאנקען און אויס
הערבערען אויף א באטאלענע שטייגער
וועלכע וועט אראוואקן : צווישענ
זיין לערז פאר צווייטע די אינטערעסען פון
אויסלאנדער (דערען) ניט אין דער שפאר
און דער ארבעט, וועלכעס, באזירט אויף דער
פארדא וואס אלע ערשטעמען.
דאן וועט ארויס זיין ווערער א
דערענע שטייגער פון מאס "מחשבת עשר
שבת", וועט עס איז אויספאלען צופון
זיין גיין אפגאנא. דער ראווער אפער
אויס איהם וועט שטעלען אן אראמאלע
און עס איז ארומפאר א ריכטיגע דאס.
מחשבת עשר בושט אין אפגאנא
זיין רעד אפגאנא פון פרוהיאנע וועט אלעס
ענעס און בליהען אן שפארענע דארט.
זיין אויפגעקומענע פלאנע דאס ביי
דער און די קאפ איז פאר מיש בלוטען
און און מיט א מולדער וועט שפאר
הונט.

אברהם קאהנז
באדריסמער
נאמארי פאבליק
קאמיושאנער פיר נעחמען
אפיריוויסט
Office, Sun Life Building
60 VICTORIA STREET,
Main 2664
Residence, 7 Salem Ave. | JUNCTION-15

קאלעדזש סטריט מאראנאט
מעלעפאן קאלעדזש 7632

מסעיר	נעהם אפ 7.25 נאכמיטאג	ישען יטעד
-------	-----------------------------	--------------

מאריטים עקספּרעס
ייד, אויסער שבת. 8.15 מאָרגענס
שערס פאר דער נאנצער רייזע.

פיר שמחות
איהר מאכט א שמחה און דארפט
עגדים וויין אדער ביער, דאן
ט צו דער גוט בעקאנסער פירמא
רױזש. וו. ריינץ
טוויי סט. וועסט, פאן מיין 106
פולער ליין פון כרמל וויין און
ברענדי אין סמאק
ע' אררערס פינטליך אפענערט

TERDIMAN'S

דער ווארשטער פּעטאַרי
דער בעסטער איז אונז אימער
וואסער, פרישעס און בעסטע
טענדזשעס, ווארשטער, מא
צונגט, פאסערט, און
אלע סאט פליישע און פיש.
פּעטאַרי איבעראל
וואסער, כשר מאטעריאל
מיט'ן רעסעט לייבע.
2 פאַרלאנגטער טעריט
עלעמאנטן 909
ערעס עלעווערט איבעראל.

מסלע א מוהל, און מסדר קדושי
 ופט איהם אין איבערצייגט זיך
 233 בעווערלי סט. טעלעפאן
 2033.

252 טעלעפאן קאלעדזש
 געראל קארמינדא איידזשענס
 ספעדיינא עיי. סטראזשא, אנט.
 ויש, פיאנאס אין אלע בארטען
 ניוטשור געמוסט אין געשיפט
 ווב זאכען געזאגט און געשיפט
 עקספערטען זענען צו רעסעס
 1 דאָלאַר 25 סענט א שטונדע.
 ייווער: 551 קווינ סטריט וועסט
 עקסטע ווענען. פלעזשור טרייבס.
 5. י. רעדפערן

יוסט איז די מ'לע בעלענעוועס
 זיט אנטקערט מיט איהרע מילאנע
 ארבע אקער לאנד אנטפערט זי זייענע
 וועלע זיך בעלענעווע אויף לאנד,
 מיט איהר דאס די וועלכע רייכט אריי
 לאנד וועלכעס טען ער דערהאטען
 און אנהער מיי אדער מיט א קליינע
 בעלע, בעלענעווען קליין די בעסטע
 און דער וועלכע,
 און זיי ווייטער אנטקערט, פיר ליטע
 וועלכע בעלענעוועס דעם איבענדער
 זי נענדער זייכט זי:
 ד.ש. ה. פירגראט
 סטער אף ענדער, פארשטעט און מיניע.
 פארשטעט בילדנע
 סטראסעס
 סטראסעס

האנר חויה, מעמקארי,
גנסיסעס און סמדר קר
נינג, בעקסטע ארבייט צו
די ביליגסטע פרייען.
מיד מאכען קאנסטראקט
מען מאנאלייט און
ינהלדן. מעלעפאנירט
I אדרעלייט טסריי אים
פאן מיין 7391. בור
נאכט און וונטאט מער
לעפאנירט סאקערוש
4319.

ד"ר איז מארעדזש און
קארטדזש דא. לימיטעד
הויפט אפיס 328 מאלעדזש סטריט

סערעוועהנליכע מעגליכקייטען צו
מופען אדער סטארקנ הוין זאכען
און סחורה, עקספערט פאקטערס.
באנעדזש טשעק די אלע פאקטערס
מאטערעלס בעזארגט. נומע בעהאנדל
לונג און ביליגע פרייען.

פערלירט נים אייער בעלז'ער בעבור.
 נים אונז אייער לאנדריי, מיה וואשען
 גאסליק וועט.
 ועמם 30 פונם — 75 מעמם. ראם
 מווען, 80 פונם, 1 דאלאר. יעדער
 יואשינג ווערם בעוואשען בעבורער.
291 ARTHUR STREET
Phone Parkdale 5280-5281

אין בעוואוסס מאר די לעצטע 10 יארן
אין סארגאמאט אין בערעכטניסס וואו
ערקען איינעם פאסראנידור ווערען
אלע ווייסען וואורס קיינער נישט
אנלייטען און אז וואו אפאליאן און דער בעס
שער מוחל און שווערסטער מוסר בערעכט
אירום ווען איהר דארפסט א מוחל אונז
מסער קורשישן קיינער נישט די אר
בעסער 166 שוואקן ספרים אונז אר
לעפצנירס אין וואו אונזלייך 1646 ווי
אויך אין שיסס קאנסאר אונזלייך 289
רעוה. מ. קאפלאן
מוהל ווסער דורשישן
איך ניב מערירוש לויסענס דריי

זיין איז לאזן, אורזיך, וואס מעסטן אפער
 צו טראכענען ביטוון מאן אונד פער
 זאצן אורזשען דין און אונד סדרי
 ווארדן. ווארדן זאלס אורזי און אזא
 פערשטעמער צו אונד פערשטעמער אומזיסע
 זעלד אורזעלי פארשטימער, ווען
 אונד ענט בעקעמער חזות ווערען פאר
 אונד און אונד מיט די בעקעמער צופרידע
 זיסע, אפער מערזשיל זייסענע וועל אונד
 פערטורגען. נאט אונד אונד זעלבן
 זעלבן סאן און מיין חזון.
 סאט און חזון, אונד מערעמאנירע
 אונד דעם אונדערשטעמער אורזעם.

א קצור פון די גארטן וועסן לאנד
געוועזען.

[illegible][illegible]

יונגע לייט צו סעטן **ענס**
אטהעניאן באוילינג קלאב
סטודיו וועסט.
5318—21—2
א מעססעדוש באי זאל סע
ייסעקיל פרענען 16 באלייו

אפערירטאדס פאר קלאסס
באטענס נייען זיך גאספער
און האבן 28 היינטיגע וויי-
נער ראווען 33 בעלוויי עוו.
וויידישעס צום ריכטיגען
5318-16-2

5312-16-2
ערשטער קלאסס אפעריו
עסטען נאכפרעגן וו. אויס
ס. און אללען. קאר, קאלעדזש

5317-17-2
צוויי נומע פֿינשערס צו
ט זאלען זיין עקספּירימענט
עס געצאלט. נאכפֿרעגען
און דאס פֿאַרשטעלן אונדז

מ. קורט ראנדאל ענד
11 וועלינגטאן וועסט.
5342-18-2

יד. 499 עד לעיני דוועסט.
5332:18—2
א באוי 15-18 יאהר אלט צו
סטישע טעכניק, מוז קענען
פעתיג ארענטליך און זיין

י"ט. 390 סעדיינא ע"ו.
532718—2
מיידלאך אפרעטארס ענד
10 פראנט איסט.
עקפירניעס קלוקס אפרוי

הר ווייסט אז אייער אלטער
ייגט סאלי דזשיקאבס
א רעגס שאפ 31 דילאזע
בעט אלע פערלער איהר

ממחזות און
"מערקאל מוננען"

1986

1987
דאמפפער געזונקען פון
א מינע.

יב פון דער מלחמה. דערזעל
איז איינע נעזונלעכע געזונט.
נע אין ים הצפוני.

דען געווארען אין טייף קא"
אלב אפיציעל אבעליקענט
ט נאכמיטאג.

בראנד"ס דארף בעשטעמיגט ווערען
זאגט "דער אומליק"

דעווער אינפלוסיריכער זשורנאל בעהיפטעט אז עס דארף ווין א איד אין דעם אמעריקאנער סופרים קארט און גלויבט אז בראנדייס בעזיצט די פענהייטען פאר'ן אמת.

פון דר. יוסף קרוק

וואס זאל מען אלזאס טראגן? פון פער
שיידענע ווייבער קען מען אלס עפעטער
העלערען, אלס מען מוז זיי קומען צו היילן
דורך בעקומען פאר זיי ארבייט, וועגן
טעגס פאר די ערוואקסענע ארבייטס לע

שטאטערס האט מען גענומען — 365
זיי לויפער, זקנים אין פרויען,
אבער נאר 35 איידען האבען גענומען אין
דעם פאר ארבייט.

אין וויסענשאפט האָבען געזיכט אריינ-
אין מיטן פון 3' דרייטן איבער מויענד
אויסגע אריינשייטן. געשטענען האָבען איבער
550 פון זיי. 130 שנייערעס און שנייד
35 מעלאירטעס און 125 מעטערעס
פֿילע אנדערע בעלי מאַכאָט ניט געזענע
די קיין אַרבייט און זייערע פֿרויערענע
פֿאַרשעסע זינגען איצט אַ. געוואָרען
טרייערע אַכט אַרבעטערדיג זיך פון דער
אויגענד אַרבייט.

אז ווייזט די אירישע פליכטיגע
ווייבן דא פילע ערוואקסענע באביס
עקעטן און באביס ווילנע מענטשן
אויפן פון מאמאסביס דאסן וועלכע
נעמטן באביס און ווארען אן אייגענע
פסערן. אזוי זענען באביס מער און

ווי אמיטעסטען בעזונגען זיך אויף נים
נאך מיט דער אויבען שטריכערער ארט
פערטונטלעך אריינס, ווי מען קען זעהען
פון דיר ציטערלע זיכעלע מיט האבען נישט
בראכט נעפניש זיך אין אייניגע ערטער
(בעיקרעווערס) און דער שטריכערער נוב.
וואס עס וועגט אפט דא אין אריינ-
שטעסן פון וואונער און אונדערער זיך
נעמען (ענער) זעהר פילע אריינשטעלען אין
דער זעלבער צייט אבער נייטונט מען דא
שטארק און אריינשטעלען אונדערער ערטער
דאס איז נאכעמער.

מיר וועזען אז איינע פון די דאזיקע
אמעקע וואלטען זיך געקענט לייכט איינ-
דרינגען און אלץ פערדנענען. די אירישע
אמעקע וועלען און געוועללעכע וועלכע
פערנעמען און זי מיט לויטן צו די הילף דע-
אונגלייכיקע האבען מאכט פערשטאנען אז
דער בעסטער און איינציג ריכטיגער וועג
— געפילען פאר זיי א שאכערע אר-
באט.

אין א נאנצע ריזע שטענדיג האט מען
 "דערפאר געשאפן" דאז פאנעלע אר-
 בייטס היקא קאמיוטערן? וועלכע געפיר-
 ט ער און מיטשטענא אונזער דעם איינפאל-
 שן דער פערטברונער געוועלשאפט צו
 געברייטערן האנדלעריי און אקער-
 ט ביי גרויסע אידן (דער האנדלעריי-
 סאגל).

די ערשטע אייגנאמע וועלכע דא
געענעוועטשאפט האט זיך געשטעלט
ווערן עפענען קריטישאלונג ביזוואס.
ווערן און מיט ערשיינונג אלס דא אונטערנע
פאר וועלכע זיינען זיך און אריינער
און דער צווייטער וועלכע אריינס
לעגט אן אריינסווייזונג מענטשן.

H. WINBERG, Pres. & Gen. Mgr.

PUBLISHED BY
CANADIAN JEWELRY IMPORTERS CO. LTD.

— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —
251-253 Queen Street West Telephone Adelaide 3967

SUBSCRIPTION RATES: \$3.50 PER YEAR
SINGLE COPY 1c.

Entered as Second Class Mail Matter at G.P.O. Toronto, Ontario
January 22nd, 1913

עם צר'יגס זאן זאך פון דעם "סאטמער", וועלכער פערלעגט

ד' זאלען זיין נאמען גוט פערענעמליכען. ביי זיי אין שטעטל האבן
 זיך געצופען וואסאזא פארמאגנדיג פערשען, מען האט געראפן אהער
 זיי וועגן א וויכטיגער איינשראפט, מען האט זיך געריסן אויף א
 ווייטעוועל, אז צום סוף איז קיינער נישט געקעמפן. מען האט אים
 געזען אריינגעפארן אין ארוואסע, און מען האט איהר איינגעפונען
 "כבוד" אין איהר נאמען. מען איז גיט געקומען, ווייל מען האט פריער
 געוויסט, דער האט גוט געקעמפן קיין איבען און, א צווייטענס פריער
 דער קרוב האט געקעמפן א צו קליינע רעיה און אמאנע האט חתם פער
 זעהן. ווארום זיי וועגן גיט פון די שטח שטדערס.

דער שרייבער פרעמט אינו, מיר זאלען איהם דאמשהען, וואס צ
 זאלן זיין אלעס געקט לאיבן, אלע הייליגע ארומגען, אלע בעסער
 זענען.

מיר פירמען מיט מיט'ן שרייבער פונ'ם ברייף, דאך, ווייסטן מיר
 פון קיינע פארזאמלונג וועלכע זאל קענען דעמעס סבא בעקוויסטענע
 נוצן מיטן. ווי אן עפירעטיש, וועלכע מאכט וויסן אז קיינע
 פון די דעמעס כבוד - משה אריינגעקומען אים' אדווי - קאנאדע
 בעקע, און גראבס אונטער געדע זאך, יעדעס מענטש פירטן צו אן
 גרעסס און געזונטעם לעבען, און נישט דא קומט עס פאר אן צו
 שטיצן, און נאך מער, און די געזונטע שטעט, און וועלכע אדוויס
 זאלן זיי מאדאנאט, ווייניגע און מאנאטעאל, וועלכע דארפן דעמעס
 און אן איינשטעל פאר די קאנאדע קאנאדע - שטעטלעך, איבער
 קום אים בערגארעקן, איבערלאזט ערס אלעס לאזט, ווייז מיר האבען
 דאס אים קען נישט ווערן, דעמעס כבוד - ווער.

אידען אידען רופען א קאנצערטשאן, צוזאמענפארה, פון קענעדער אידען
ווערענדיקט עס דער קענעדער צייטשטילער פערזענליכע ווארעם פון הארץ
דערע קענענען נישט נעמענעם אן דער שפילע, אין מען ביינעם דארם א
שטאלטונג צווישען דעם קענעדער אידענשאפט.

[illegible][illegible]

דאס דארף אבער די אמתע פאלקס זיכער נישט ענטפשווענען, נאר
 אן ערסטעם שריט צו ווערן גענוצט. פאר דער פאלקס- (זאן
 גרויסע) פארענטאמען פון דער ארמייע, וועלען די כבוד- (זיכער מוזען
 גענוצט ווערן, און דארום האבען מיר כלום אין דאס פאר-
 דען פון דער בעסערענענער קאנסערי- שטאט. מיינע צו דער
 דאריין, און די פאלקס- פיינד וועלען בעיקנען ווערן, און וואס די אר-
 מיי וועט זיין געאלארטירטע, אלץ זיכער וועלען מוזען פערשטענדען.
 זייערע שטערנען, און צושטאמען פילע קענערען איינפירט.

עס איז נישט קיין סוד, אז פאר'ן לעצטען יאָר האבען די היגע שטא

[illegible]

עס דערנענטערט זיך די פסח' שבע אין וועניססענס דארף פאר
גרינג ווערען פאר דעם. אז אין דעמען וויסטיגען אידישען וועט זיך
אונזערע אריבער זיי עס פארזארגען, ווערען, אין זאלען אין דעמען
וועניססענס אידישען וועט עס זיך מערענעם זיי פון די נייטווייניגס
אבען. ביזצייטענס דארף זיי "יאהר אנגעהויבען עקזאמעלס צו ווערען
ער "מערט-היס" פאנע ווייל היי "יאהר ווערען זיי זאמלענען דא
ווערען שווערער, אין מען וועט פאררעדן אנהויבען צו קלייבען, עס דארף
זיך עקזאמעל ווערען פאר זיך קראנקע וועלכע ווערען אין די פערשידענע
אפטיילעך, אז אויך אין ווערען פינסטערען לעבען, זאל אים פון
מוראדע אריינעבראכט ווערען, און עס וואלט דאס וועניססענס
ווערען, אז אונזערע כלל "שווערען פערזאנען זאלען זיך עקזאמעל
ווערען קריגטע דערצו.

די ריכטער אין זייער בעראמחונגס צימער
געהאט די אנזיכטען פון אלע דרוי פיל דין
עס גרייכט בורפעשאפטען.

פאר דער זעלבער אורזאכע דארפן מיר
בראנדירט האלט סאציאליסטישע אנהייב
זען זיין א פונקט פאר איהם און נישט גע
ען איהם. די אייגענטומערס רעכטע זיינען

[illegible]

אויך קען מען נעמען איהם גיט אן
נעמען דעם פאקט דאס ער איז נאך
אין סאחל זיט נעמען און דראוויט. מען
וואקסטער ווען איז קינימאכל זיט נעמען
אין ריכטער בעפאר ער איז אפגינגעט
ווערען איז פארימס. אדורס, און דראוויט
אדאשאל וועלכער איז פאלימס נעמען דעם
נעמען ריכטער וועט אפגעקומען און
נען נעמאס איז קינימאכל איז דראוויט
נען נעמען דאס איז אפגינגעט ווערען
נעמען וואקסטער און פארימס אדורס.

בכ"ז הקבוע דא פארווירט איבערגעגען די הויפט פונקטען וואס זוערען אן ערשטערע זענען מיר באגרייפן. דאס איז אירערען פון א אויפפרייטען עניינען און אן אים וואס טראגט אים. מיר גרויסע ערשטערע אונטערזוכטען. פון בעסערען זענען זוערען אסאך אים אן עקספערטען. מיר ווילען נישט פראפעציען ווי וואו דערנער עקספערטען וועט זיך אים און וואו ער איז אונטערזוכטען. און וואו ער איז אונטערזוכטען.

[illegible]

עברואר

פארניטשור סייל

וואנאנען מיט פארנישטן זיינען יעצט
אויסגעשטעלט אויף אלע פלאצן,
נוצבארע פיר איער הויז איהרע קענט
זיך אויסקלייבען וואס איהר ווינט
פונ'ם סטאק איבערלאזענדיג אדער
פאזיט און מיר וועלען פיר איהר די
אויסגעקליבענע פארנישטער האלטען
פאר איהר 3 מאנאטען פריי.

קויפט יעצט אויף'ן בירלינגער
פעברואר סײל פרייז און בע-
זארגט וויד מיט די נויטוועג-
דיגע פארניטשער צו באציע-
רען איינער הייז אויף פאס

L. YOLLES, 379 QUEEN STREET W.
PHONE ADELAIDE 1345

אין זייער ערשטע צייט
זינטן זיי און זייערע
פאמיליעס פון דער
פערטער וועלט קריג

דער 16טער פעברואר 1916
אין זייער ערשטע צייט
זינטן זיי און זייערע
פאמיליעס פון דער
פערטער וועלט קריג

דער 16טער פעברואר 1916
אין זייער ערשטע צייט
זינטן זיי און זייערע
פאמיליעס פון דער
פערטער וועלט קריג

דער 16טער פעברואר 1916
אין זייער ערשטע צייט
זינטן זיי און זייערע
פאמיליעס פון דער
פערטער וועלט קריג

דער 16טער פעברואר 1916
אין זייער ערשטע צייט
זינטן זיי און זייערע
פאמיליעס פון דער
פערטער וועלט קריג

דער 16טער פעברואר 1916
אין זייער ערשטע צייט
זינטן זיי און זייערע
פאמיליעס פון דער
פערטער וועלט קריג

דער 16טער פעברואר 1916
אין זייער ערשטע צייט
זינטן זיי און זייערע
פאמיליעס פון דער
פערטער וועלט קריג

דער 16טער פעברואר 1916
אין זייער ערשטע צייט
זינטן זיי און זייערע
פאמיליעס פון דער
פערטער וועלט קריג

דער 16טער פעברואר 1916
אין זייער ערשטע צייט
זינטן זיי און זייערע
פאמיליעס פון דער
פערטער וועלט קריג

דער 16טער פעברואר 1916
אין זייער ערשטע צייט
זינטן זיי און זייערע
פאמיליעס פון דער
פערטער וועלט קריג

דער 16טער פעברואר 1916
אין זייער ערשטע צייט
זינטן זיי און זייערע
פאמיליעס פון דער
פערטער וועלט קריג

דער 16טער פעברואר 1916
אין זייער ערשטע צייט
זינטן זיי און זייערע
פאמיליעס פון דער
פערטער וועלט קריג

דער 16טער פעברואר 1916
אין זייער ערשטע צייט
זינטן זיי און זייערע
פאמיליעס פון דער
פערטער וועלט קריג

דער 16טער פעברואר 1916
אין זייער ערשטע צייט
זינטן זיי און זייערע
פאמיליעס פון דער
פערטער וועלט קריג

דער 16טער פעברואר 1916
אין זייער ערשטע צייט
זינטן זיי און זייערע
פאמיליעס פון דער
פערטער וועלט קריג

דער "אידשער ווארט"

די געשיכטע פון קענדער רייכטום

פון ג. מייזער
איש פון א. רייזניץ

נוואלד שטיצט דעם שווינדל
אלעס ווערט בעשטימט דורך דעם נואלד סאכס פון
די אויטאריטעטן. האט דעסענענאוו בערלינגער און זיינע
מעדיאטן.

דער נאזערנאך סאכס ווי איהם געפעהלט, און וויסע
שוין וועלכע מיטלען אנגענומען, צו פערזאנלעך, אז קיינע
קלאנען זאלען נישט אנטקומען צו דער רעגירונג. די אויטאריטעט
סאכס, מיט וועלכער דער נאזערנאך איז ארויסגערינגעלט, איז
דער ליכטסטער וועג פאר ערפאלג. ווייל אין אויסטיילען
גענעטישע און כוונה דעם האנדל, סאכס ער וואס ער וויל,
און און בעזעצן צו איהם אדער אדער צווייטע שטיצער, כוונה
די יענע וועמענס געשעפטן האבען א שוויכט מיט
זיינע ספעקולאציעס, אדער וועלכע זיינען פערזאנלעכע
מיט איהם צוזאמען, האבען דאך דא גאנצע וועגן, אז איהם
זיינען אויסגעשטעלט, און ער בעזעצן וי כוונה צו איינשטעלען
די בעפאלענע, אז וואס זיי נישט בעהאלטן, אדער אוועק
צוקוקען פון זיינע נואלד-סאכס, צווינגענדיג זיי אונטערגע-
שוויכען פאלישע דאקומענטן, מיט וועלכע ער זאל קענען איהם
לייזענען, און פאר עס וועלען זיי איהם וואס קלאנען, און
אלעס וואס זיי איהם זיינען.

וועט דאס רייזניצער ווייזן די וואס בעסטעס בערעכערט
עווארד רייזניצער, "אז ריעט און פילע אנדערע דאס וועלען
זיינען אפס ענטשטאנדן פון האנדל-רעגירונג."
די פראפאגאנדע, וועלכע די-פרייזלינגער פלעגט, מאכט
עס פילע פונעם האנדל ווינען געווען, עפיהרערע,
און נישט קומענדיג איהם די פילע פערזאנען און סטראסערס
פונעם מיניסטער, האבען דאך דא גאנצע וועגן, אז איהם
דאס וועלען זיינען דעם האנדל-רעגירונג, און זיינען בעהאלטן
איהם איינער האנדל איהם א טעטיגקייט, און "פאלגן קען
מען יעצט נאכ וועגן זאגן עפעס וועגן ריעט אלע קלאנע
און גענעטישע, אבר אויפן, ווי עס האנדלען זיי
וועלען פערזאנלעך קען נאכאנאנד וועלען זיי איהם וואס
דעם האנדל-רעגירונג אפס.

דער אלגעמינער געזעץ פון אלע קלאנען צו בעהאלטן
זיך אין די פראפאגאנדע פונעם פוסטער-האנדל איז געווען
גרויס, און פארשט אפילו האבען געלאזט זייערע פארשט,
און זיינען אוועק און ווייטע מרחקים פאר איהם אדער האנדל
אויף אז איהם יארה 1672 האט דער קעניג געזעצט פאר נור
מיט צו פערזאנלעכע פראטעסטאנטן, און שטערנען פערזאנען
זאלען אנגענומען ווערען געזעצט. דער חשב האט האבען א
קלא אין די פוסטער-האנדל, און געווען, אזוי שטארק,
זיך אין איינזידעלע האבען ארויסקלערן און גענומען
פאר צו גענערגי. אונזער דער פראנצויזישער קעניג האט
אונאריבערזיך זיך בעהאלטן פאר דער ענטפאלונג פון בידע.

די פוסטער הענדל-רעגירונג

אויף, איז דער הענדל-רעגירונג קלאס געשטאנען פון די
פוסטער-האנדל-רעגירונג, און פון דרייען קלאס, זיינען די
סוחרים געווען, יענער סוחרים, וועלכע האבען זיך געזאגט
רייכטום, מיט דער גרויסער געווענלעכער געווענלעכער
דער קעניג האט איינגעפיהרט צו בעהאלטן מיט געווענ
אויסטיילען די פאלאסטן און זיינען פרויען, וועלכע האבען
האט, ווי אויף דאס געשען געווען זאגט די ניו
מיניסטער-פאמיליעס אין אונטער 1670 האט דאס
געשריבען פון קוויטע צו פאלאסטן, און דרייען וואס
פעהלט נישט די סוחרים, וועלכע וואסען בעסטע געוואונען
אז אלעס זאל גענומען ווערען פון זיי, נישט אדער שטעלע
אבער פאר וואסען היינט פרויען, און ווען מענטשן וואסען
געוואלט האבען, אלעס נויטענדיגעס, וואסען זייערע הוצאות
געווען דאפאלט.

בעהענדיג און בעשטענדיגע שווינדל-אין זייער פוסטער
האנדל מיט די פוסטער-פאמיליעס, האבען די סוחרים
דער זעלבע צייט געווארעט און בעהאלטן פילע, און
אפילו פערזאנלעך הויכע אפציעלע עסטעס, וואס פאר א שער
ברעכענען זיי זאלען נישט האבען געזאגט, וואס פאר א שווינד
קען זיי זאלען נישט האבען געזאגט, דעם קעניג האבענען האט
זיי איהם ווייטע האבענען, און דער אויסגלייכערונג
פונעם האנדל-רעגירונג מיט נישטעם ארויסגעבן.

א קעניגליכער בריוו האט אין יארה 1674 איינגעפיהרט
דעם נאזערנאך פראטעסטאנט, אז "ער מוז שער די ווערע
נאכט גרויס אויספערזאכטען, ווייל, ער איז דער יעניגער
וועלכער האט זיך אין נאכען געוויינטעם עס האנדלען און זיינע
שיפען פארטן און א האנדל-פערזאנען מיט די מער אינזלען."
פראטעסטאנט און אונטערזעצט געווארען איהם ווערען א
צושטעלען אויף אסאך מיט טעטיגקייט ראטהענען, ביסט
בעהאלטענדיג זיך ווי די הענדל-האבען געהאלטן, ווען א
אדער א מיטעל האט געדאכט צו שטערנען אדער פערזאנלעכע
זייערע פאלאסטן, אזוי קיין געזעצט נישט געווען צו זייער געלד
ניין אויף א האנדל, און קיינע זאכען האבען זיי נישט צוריקגעלא
טען פון שטערנען און שטערנען, און איינזידעלע שטימע
עס וועט זיך ווער נישט, האט זיך געווען א פאמיליע
פון דעם קעניג מיטשטעלע צו דעם קאסטעל איהם יארה
1690, "פאר די מענטשן וועלכע צו טראגן, אין זיך פון
קולטורירטע דאס לאנד, אזוי וואס נישט צו זיין אין נאכען א
קעניג פון די הענדל-רעגירונג."

די רעזולטאטן פון דעם פערזענלעכען די אינדיאנער
צו דער צייט ווען די פוסטער-האנדל האבען געשטאנען
זייערע פראפאגאנדעס, און די קעניגליכע רעגירונג אין
פראנצויזיש פלעגט שוין געפירן חירוצים פאר בערעכענען דעם
געברייך פון באפענען צווישן די אינדיאנער, האט אין יא
נאר קאמאנד 1690, דער מאדעל דעם געמיינלעכע געשריבענע
מאדעל דעם עטענלעך, דעם קעניג מיניסטער אין ווערסאיי
זייערע צוגענומען די צורת צווישן די אינדיאנער, וועלכע
וועלכע פאר דעם פראנצויזישער פון דעם באפענען, עס איז
שיפע פון אלע שיפען, עס וועלען נישט קיינע פערזענלעכע
וועלכע זיי זאלען נישט בעהאלטן, און מיטער וואסען איהם
קיינ איהם פיער מיט ביסט אב נאך דאס וועלען געווען
לעבט ערשיינענען, עס איז א צווייטער געזעצט, ווען עס
קומען פאר דעם ארבעט, און מען מוז זיי ווערען צו בע
וועלכע עס קיינען פילע וועלען נישט העלפען, כל זאך ווערען
איהם און ערליכט צו פערזאנלעך און האנדלען מיט שטארקע
געשעפטן, ווי וועגן מען זאל זיי נישט געבען מיט אפאלע ווע
קען די אינדיאנער סוחר ווערען שוין, זיי וועלען זיך בעזעצן
אונטערזעצט זיך און אייבערנעם, יעדעס הילף זיך סיי ווי סיי
א שטעל.

דעווע וועלכע בעהאלטען, אז די אינדיאנער וועלען

אין וואלד

ערצעהלונג פון א. סטראפאמאוו
איש פון א. רייזניץ

פון יענעם מאמענט, און וועלכע
עס איז בעהאלטען געווארען אז אברויגע
מוז אפגאנגען אין פראנט: האבען זיך
אלע פאלענדיגע האנדל און געשעפטען
אבערעס אן א. וויס, פונעם ווי עס וואלט
נאר נישט ערשטערט קיין גענעווארט און
פערזאנלעכקייט, דאס נאכע לעבען, דער
וועלכען וועלען געשטאנען נאכע ריזנען
אין זייערע האט זיך איצט בעזעצט נור
צו דאס, וואס האט געווארעטעט וואס האט
אויסגעוועהן צו זיין אויף ערענט,
סווער און לילט און און א שטיינע.
צום וואס האבען איהם בעהאלטען
הערס, איינעם און אויף ליגט, און ווי
שטענדיג האט זיך וועלכע עס וועלען
צווישן דא אונטערגע, מיט וואס? דאס
איז שווער צו זאגן, זיך איז געווען דער
קליידער מיט געשטאנען, אבער זעהר איי
פאר, א שטערנען שטערנען פראפאגא
גרויס שווארצע אויגען אונטער לאנגע
געזיכטער, ברענגען, פערזאנלעכקייט
האט זיך געקומען אבער דער לעבן פון דער
פאלאסטער, אויף וועלכע עס וועלען
שטאנען און ארויסגענאכען אפגאנגענע
און וועלכע, איבערלאזען האבען
זיך געווען שטענדיג פון פאלאסטן אין
אפציעלע, עס האבען זיך אויך בעזעצט
צאמט, אומגענומען פערזאנלעכקייט
סען שטיינענדיגע פרויען געזיכטער,
נעכטן די אומגענומען וועלכע גרויסע
געשטאנען געשטען אין ריזנען קליידער
און וועלכע שטאנען פונעם האבען זיך
אבערשפיעלעט אין די שוויצען פון דא
פערזעכטער עס האט זיך נאכ אפס גע
הערס: "שרייב זייער נישט פערזעכט, א
וועל אונטערזיידען וואסען איהם א שטעל
ראבע", אלץ אויפנעם וואס מען הערט
ווען מען געווען וועלכע אבער איבער
איז עס ניי וועלכע וועלכע עס געשטאנען
אין זיך א נאכענענע.

אברויגע און גרויסע שטיינע מיט א
ריזנען ציל אויף ארבעט און איהם
געשטאנען און וועלכע האבען זיך גע
ווען מיר וועלען איהם וועלכע
נעכטן ביי די ווארטליכע, האט מיר דער
קליידער קאליר געווען א נעם מא
שיינע וואס ער אליין האט איינגעשטאנען
אליין געשטאנען א היינענע עסטעלע
די אלע איבערגע זאכען, אן אכט
פאלש.

אברויגע האט מיט א כוונה גע
וועגן זאכען וועלכע האבען קיין שוויכט
נישט געהאט מיט זיין אפגאנגע, ווי ער
וואלט מיט דעם געוואלט אונטערגע
כען די אומגענומען ליכטע גרויסקייט
דאס וואס עס האט געווארעט,
אין ליכטענדיג אינעם
די וואונדער קינדער פערזאנלעכקייט
כען אבער וועלכע די האבענדיג, האט
ליכט געזאגט, סטערנענדיג וועלען עפעס
אנדערש.

מען האט געזעצט דעם רייזניצער
פונעם האבען איינזידען גענומען
גרויסקייט, נעכטן די וואסענען, אבר
מען זיך אונטערגע, ארויסגעטען, אבר
רויע האט נאכדעם דורך פערזעכטער
זען ווי די פאלאסטער האט גענומען
שווימען צוריק און איהם אויף
איהם האט זיך גענומען, די רייזניצער
פון דעם נאכטאליק האט א שווער גע
האלט איהם א רגע.

דעם וואס איז ליגט אונטערגענען
איהם פונעם מיט א בעשטענדיגער ראזעווע
רייזניצער און די באפען אין איהם אפאל
בלאס געווארען, און אדער האט איהם
מוטענען און אברויגען, ער האט זיך
רייזט געשטאנען ארויסגעטען
זי, אבער איהם ווייטע אונטערגע
כעל האט א שווינדל געמאכט פאר זיינע
אויגען און איז געשטאנען פון דעם
שטערנען.

און צוזאמען מיט דעם קלאנען
די רעגירונג און דעם געשטאנען פון
דער דערפער האט איהם אויף
ניי בעהערשט די פרייהענדיגע שטיינע,
די אבערשטענדיג פון דער פערזאנלעכ
היים און די אומגענומען אונטערגע
אס אויף דעווען געשטאנען גרויסקייט
האבען אונטערגעטען די פילע פרויען
אונטערגעוואסענע קינדער וואס האבען
זיך געווען איהם אלע סטארטען, א
וועלכען מיט בעהערשט אויף די פערזע
וואס עס האבען איצט געשריבען פרויען
און קליידער, און די לאנגע סאכסער
נען פון וועלכע עס האבען ארויסגעטען
די בלאס שטערנען פון פערזאנלעכקייט
עס האט געהאט א וואס, אבער די רייזניצ
שטיינע איז דאס, וואווי ער איז גע
פאלען.

אייבערנען צו זיך געגלענע, אויב מען וועט זיי נישט געבען קיין
בראפען, זאגן זיי דעם אמת ווייל עס איז א פאלש, און
זיי וועלען נישט קיין בראפען, אזוי לאנג זיי זיי וועלען עס נישט, און
די מער שטערנענדיג וועלכען זיך, אז וואו וואסען זיי
קיינמאל נישט געשטאנען איהם, ווייל זיי שטערנענדיג זייער
אייבערנען, און ווערען בערעכט פון זייערע קליידער און פילע
וואר אבערנענדיג עספאראט רינג.

(פארשטענענדיג וואסאט)

ארישע קינסטלער

אויף אלע געביעטן

פון שמש

עס איז שוין אן אלטער סאך און
אלט אנגעוועהנטע סאך, צווישן א
דער,
דער ארישער וועג, קינסטלער
זיכער דאך וועט אנערקענען
אויף דער ארישער גאס נור ביי די גוים
און ווען עס בעהערשט דאס אונטערגע
סער נאכט אויך ביי די אידען.
די ארישע אנערקענען איהם, אבער בלוי
ראן ווען ער וויל צוריקקומען אין דער איר
שער נאכט.
אין די מעהרסטע פעהלע פערזאנלעכ
אבער דער ארישער קינסטלער און יענע
גאס וואו ער האט זיין אנערקענען
מען, און פערזאנלעכקייט א געטויש
דאקאמאנטע ווען צו די וועלכע האבען
איהם צו דער שטופע פון זיין סאלאנג
בראכט.
אין די אלטע שוין אן אלט בעוואוסטע
זאך און עס פארדערן זיך דערייזט
בעהערשט פאסטען, ווייל פאסטען
דאס צופילע, עס איז בלויז גענוג צו דער
קאנען מיט אלע, סאדא בעהערשט
אפרישע פאסטען און נאך הונדערטער
קינסטלער אין פערשידענע פאכען
דאדער.
די ארישע האט זיך אנגעפאנגען
ערשט צווישן מאט, נאר שטערנענדיג
אין די פערזאנלעכע און ביי די פאלד
מען און ביי אלעמען האט זיך גע
עפעס אנערקענען, געווענליכעס אויף
קעגן ווערען געמאכט מיט א אנגע
סער געווענליכער אדרונג, און אנער
קען עס נאר נישט זיין.
אין דעם שטיינע פון געשטאנען
איינעם האט אברויגע געזעצט
דאס, ער האט געפעהלט אין דער
ליגט און אויפער איהם אלעס דאס
דאס וואס עס האט זיך פון ווייטע
ווערען צו זיין אלץ אויף גרויסע
פאסירונג, האט עס זיך דא צוברע
אין פארזאנלעכע געשטאנען אויף
ניינט דרייטענדיג אלץ נישט
פאסירונג, אפילו דער שער דאס
סער אונטערגענדיגער שער פאר
טויט, אפילו ער האט זיך צום שער
סעכטען, איבערלאזנדיג אין א
ווערען צו זיין אלץ אויף גרויסע
שטארק אנגעווענע סטארט.
און ווי ערענע וואו אויף דעם
דעם פון דער נשמה האט געזאגט
דאס פון דעם דעם נישט קלאהער
טען א שוויכט, וואס ארישע קינדער
גען תלמוד, א איד א קבוצ וועלכער
זיך אפגעקערן און וועט גענוג
טאט אין דער גרויסער האפענטאט
באכט וואו די היימליכע האט
הויפט צוגענומען די גרויסע ארטיגע
טריידער בערען און דער פארט.

פון דער אלטער וועלט

דער קארעספאנדענט פון "עוירא
יא וועל" גיט איבער איינע
איינעלעכקייט וועלכע דער לאנד
ארישע פליכטלעך אים דער
טאט אין דער גרויסער האפענטאט
באכט וואו די היימליכע האט
הויפט צוגענומען די גרויסע ארטיגע
טריידער בערען און דער פארט.

דער אלטער דער השגחה פון
דישען קאמיונטע געזעצט זיך
האט זייער לאנד איז בעהערשט
די אייבערנעכטע געשענעשען, די
נאכדערייטע מיט דער פערזאנלעכ
זיך נישט געוואלט און די אונ
היים פון דער צוזאמען שאפען
פליכטלעכע און מינינג און איינ
וועלען און דער נישטע היים
וועלען און די היימליכע האט
הויפט צוגענומען די גרויסע ארטיגע
טריידער בערען און דער פארט.

אונטער דער השגחה פון
דישען קאמיונטע געזעצט זיך
האט זייער לאנד איז בעהערשט
די אייבערנעכטע געשענעשען, די
נאכדערייטע מיט דער פערזאנלעכ
זיך נישט געוואלט און די אונ
היים פון דער צוזאמען שאפען
פליכטלעכע און מינינג און איינ
וועלען און דער נישטע היים
וועלען און די היימליכע האט
הויפט צוגענומען די גרויסע ארטיגע
טריידער בערען און דער פארט.

אונטער דער השגחה פון
דישען קאמיונטע געזעצט זיך
האט זייער לאנד איז בעהערשט
די אייבערנעכטע געשענעשען, די
נאכדערייטע מיט דער פערזאנלעכ
זיך נישט געוואלט און די אונ
היים פון דער צוזאמען שאפען
פליכטלעכע און מינינג און איינ
וועלען און דער נישטע היים
וועלען און די היימליכע האט
הויפט צוגענומען די גרויסע ארטיגע
טריידער בערען און דער פארט.

קונדער.

דער איד פערזאנלעכקייט
קינסטלער, דער איד איינע
נישט מיט זיינע קינסטלער, ווען
נאך נישט אויף זייער העכסטע
כמעט דאס זעלבע קען
דען וועלען די ארישע
די וועלכע שאפען די ארישע
דאס, די פאנען נישט
בלייבט בעהערשט
געהיירד פון דער וועלט
איינציגער זיכר וואס
געווען צו שאפען פאר דער
דאס, די פאנען נישט
בלייבט בעהערשט
געהיירד פון דער וועלט
איינציגער זיכר וואס
געווען צו שאפען פאר דער

נאכט וועלכען טרעפט דאס א
שער פאלאסטער פערזאנלעכ
מיט א ארישען וועגן און
ארויס פאלאסטער אבער
אויף צום נישט אידען, ווען
אויסגעוועהנטע פאל
דער וועלכען ליכטער
זאגט נישט פאר זיין חוב
עצן און פאסירונג
איינציגער זיכר וואס
געווען צו שאפען פאר דער
דאס, די פאנען נישט
בלייבט בעהערשט
געהיירד פון דער וועלט
איינציגער זיכר וואס
געווען צו שאפען פאר דער

פון דער אלטער וועלט

אין די דערשטע קעמלען
איינעלעכקייט האט די
עצן און פאסירונג
איינציגער זיכר וואס
געווען צו שאפען פאר דער
דאס, די פאנען נישט
בלייבט בעהערשט
געהיירד פון דער וועלט
איינציגער זיכר וואס
געווען צו שאפען פאר דער

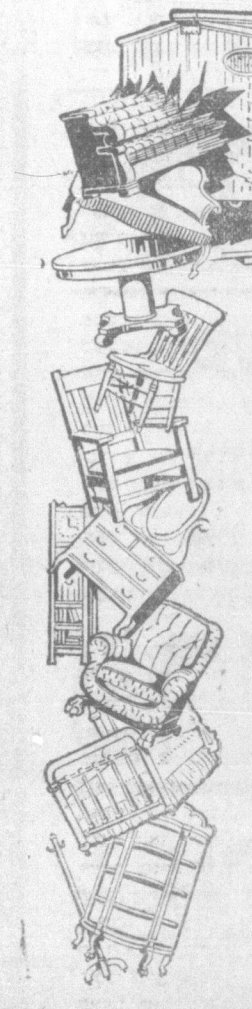
איינעלעכקייט האט די
עצן און פאסירונג
איינציגער זיכר וואס
געווען צו שאפען פאר דער
דאס, די פאנען נישט
בלייבט בעהערשט
געהיירד פון דער וועלט
איינציגער זיכר וואס
געווען צו שאפען פאר דער

איינעלעכקייט האט די
עצן און פאסירונג
איינציגער זיכר וואס
געווען צו שאפען פאר דער
דאס, די פאנען נישט
בלייבט בעהערשט
געהיירד פון דער וועלט
איינציגער זיכר וואס
געווען צו שאפען פאר דער

איינעלעכקייט האט די
עצן און פאסירונג
איינציגער זיכר וואס
געווען צו שאפען פאר דער
דאס, די פאנען נישט
בלייבט בעהערשט
געהיירד פון דער וועלט
איינציגער זיכר וואס
געווען צו שאפען פאר דער

קונדער.

פארט

L. YOLL

